

STALIN, DE ROODE TSAAR

THE TIFLIS, DE BEKENDE STAD IN DEN Kaukasus, woont in het vroegere gouvernements-paleis een oud boerenvrouwje. Vroeger heeft ze in een der vele stegen van de stad gewoond, maar sinds de Tsaristische regeering verdwenen is, is er in het oude Rusland veel veranderd. En één dier veranderingen is, dat dit oude vrouwje uit de nederige schoenmakersstulp nu geïnstalleerd is in het vroegere paleis, het centrale gebouw der stad. Ze woont daar als meesteres, maar of ze er prettig woont, mag betwijfeld worden. Maar wat ze zelf niet betwijfelt, is, dat ze afgodisch veel houdt van Soso, haar zoon, van wien zij zich herinnert, dat hij als kleine jongen zoo aandachtig naar zijn vaders werk zat te kijken. Een zwijgzaam en wat zonderling kind, maar voor de moeder toch een lief kind, haar Soso. Soso, die, dat hadden de ouders zich nu eenmaal in het hoofd gezet, priester zou worden. Het seminarium was dichtbij en... nu ja, dat geld zou er wel komen, als het zoover was. Daar braken die beiden zich het hoofd maar niet over.

De kleine Soso, een lief kindernaampje voor Joseph, want zoo heette de jongen, is echter nooit priester geworden. Integendeel. De oude Dsjoegasjwili had zich dat schoons veel gedroomd, maar zoonlief sloeg al die schoone droomen in de ijle lucht uiteen. Wel kwam hij op het seminarium, maar hij had reeds te veel zijn eigen koppigen zin gevolgd, dan dat hij een gemakkelijk leerling zou wezen. Als kleine jongen was hij in Tiflis een echt straatschuimertje geworden, die al groote neiging tot het rooversbedrijf vertoonde, dat hij later uitoefenen zou. Het was dus geen wonder, dat hij op de school voor geestelijken niet een mee-gaand leerling was. Hij ging zijn eigen weg.

Welken weg? Men had dan eens moeten kijken op zijn slaapzaal omtrent middernacht, als de leeraren meenden, dat alles in rust was. Dan had men daar wat kunnen zien! Soso temidden van de andere scholieren, rondom hem samengedromd, terwijl hij voorlas uit een boek.

Een rooversroman, denkt ge; maar een rooversroman was het niet. Wat de halfrijpe jeugd van het seminarium daar las, was geen geschikte lectuur voor een aanstaanden pope. Allermint. Want de knapen deden zich te goed aan de lectuur van het... communistisch manifest van Marx en Engels, de stichters der sociaal-democratie. Ze moesten niets meer hebben, deze halfrijpe knapen, van de theologie, waarin ze werden onderwezen overdag. Maar 's nachts, dan leefden ze op. 's Nachts, dan kwamen ze los, deze knapen, en Soso gaf dan „college.“

Het liep mis met Soso en op een keer werd hij weggejaagd. Want zulke nachtelijke „colleges“ kunnen niet altijd verborgen blijven. Maar den volgenden dag waren óók alle anderen van de klas weggejaagd en dáár had Soso voor gezorgd, want die kon niet dulden, dat hij alleen de straf lijden zou en had in een brief heel het complot verraden. Dat was niet heel fraai van Soso, maar een fraai karakter heeft Soso dan ook niet. Want Soso is niemand anders dan Stalin, de man, die nu over 150 miljoen Russen gebiedt en dan ook weleens genoemd wordt: de roode tsaar. Want wit of rood, een tsaar moeten de Russen hebben. Welnu, ze hebben er weer een. En Stalin, de vroegere Soso, die voor het moedertje in het paleis van Tiflis

nog altijd Soso blijft, is praktisch met evenveel macht bekleed als de vroegere tsaar, die door hem en zijn vrienden van het leven beroofd is...

Toen Stalin — want we zullen hem nu maar gaan noemen bij zijn regeerdersnaam: man van staal — toen Stalin van het seminarium was weggejaagd, sloot hij zich aan bij de socialisten. Hij

Stalin als jongeman.

Hij schreef in hun bladen en zoo jong als hij was, kreeg hij er al een zekere macht. Bij stakingen weerde hij zich geducht, de afvallige leerling-priester. Lenin, die in dien tijd nog in Rusland was — later zou hij uitwijken naar Zwitserland — ontdekte den jongen en leidde hem tot... roover op. Dat is te zeggen: hij gaf hem de leiding van de beroovingen van staatsbanken, om aan geld te komen voor de revolutionaire propaganda. Zelf hield Stalin zich hierbij achteraf, maar dat was niet uit lafheid, want wat men ook zeggen moge van Stalin, men mag niet beweren, dat hij een lafaard is. Maar wél hield hij zich achteraf, omdat dit voor de zaak noodig was. Hij was de spil waar alles om draaide en als die spil wegviel, dan was alles weg. Hij moest achter de schermen werken en daar aan de touwtjes trekken. En dat kon hij geducht. Want Stalin is een geboren organisator.

Tal van jaren heeft Stalin zich beziggehouden met dit edel bedrijf. Ook in andere deelen van Rusland. Zesmaal heeft hij daardoor in Siberische ballingschap gezeten, en de laatste maal zelfs wel zes jaar achtereen. Want daar hij tevoren altijd ontsnapt was, hield men nu terdege het oog op den gevaarlijken bolsjewist. Maar toen in 1917 de revolutie uitbrak, was het afgelopen met die ballingschap en kwam hij uit Siberië terug. Ongeveer gelijk met zijn meester Lenin, die uit Zwitserland kwam, vertoonde hij zich weer te St. Petersburg. En daar is toen zijn gang naar de hoogte begonnen, schoon nog niet onmiddellijk.

Neen, niet onmiddellijk. Want Lenin had uit Zwitserland zijn vriend en geestverwant Trotzky meegebracht en deze kreeg met Lenin de leiding. Trotzky was zeer bekwaam en bovendien een fijn geschoolde geest. Met vele andere revolutionairen, o.a. Stalin, was dat anders. Stalin was wetenschappelijk niets, daarvoor was hij te vroegtijdig opgehouden met de studie. Maar Trotzky, de Jood, was een man van wetenschappelijke ontwikkeling, evenals ook Lenin zelf dat was.

En zoo zien we in de eerste revolutiejaren de beide groote mannen van het communisme samenwerken aan het „heil“ van Rusland. Anderen waren hun medewerkers, maar zij leidden het werk. Een der geleiden was Stalin, de vereerder van Lenin, maar de hater

van Trotzky. Want in Trotzky's plaats wilde hij zijn.

En langzamerhand is toen die stille, maar hardnekkige strijd tusschen die twee ontstaan, die geëindigd is in het voordeel van den aanvankelijk onbekende. Trotzky, de schitterende, sloeg eerst geen acht op den onbehouwen boer uit Tiflis, want wat was dat nu voor een man! Toch zeker geen leider... Maar Trotzky zag mis en onderschatte Stalin en vergat, dat iemand met zoo groote doorzettingskracht als Stalin bezat, een niet weg te cijferen gevaar voor hem was. En dat is later gebleken. Want de man van den achtergrond drong al meer naar voren tot hij vlak bij Lenin en Trotzky stond. En met behulp van vrienden, die later zelf weer zouden worden weggewerkt, als ze niet meer noodig zouden zijn en gevaarlijk zouden kunnen worden, heeft hij toen Trotzky weg weten te dringen van zijn hoogen post. Waarbij hij dit in het voordeel had, dat de groote leider Lenin zelf al ziekelijk was geworden en niet veel meer aan het werk kon doen. Vóór hij stierf, heeft Lenin echter zijn trouwen vazal nog in zijn ware gedaante leeren kennen. En het was bij die gelegenheid, dat hij hem schreef, dat hij een machtsdronkenheid koesterde als een Abdul-Hamidischen satraap. Wat geen aanbeveling is voor een communist, natuurlijk... Maar Stalin lachte maar schamper en dacht: Straks zijt ge toch dood en dan speel ik het wel met dat verwaande Joodje klaar...

En inderdaad, hij speelde het klaar en het Joodje zit nu als balling in het buitenland en Stalin zelf zit in het Kremlin. Daar heerscht hij over millioenen en hij doet het als een tyran. Toen een vriend van hem onder een auto kwam en gedood werd, zond hij dit telegram weg: Laat den chauffeur doodschieten. En men schóót den chauffeur dood. Men ziet het: een heerscher over leven en dood is deze Stalin.

Hij is zeer achterdochtig en bovendien ruw en on-

beschaafd. Vrienden heeft hij maar enkele, maar hij moet een bij uitstek trouw echtgenoot zijn, wat niet van alle machthebbers in Rusland kan gezegd worden. Knap is hij niet en hij is ook geen grootspreker. Maar hij kan organiseeren en hij is onwrikbaar. En alles moet zich buigen voor zijn wil.

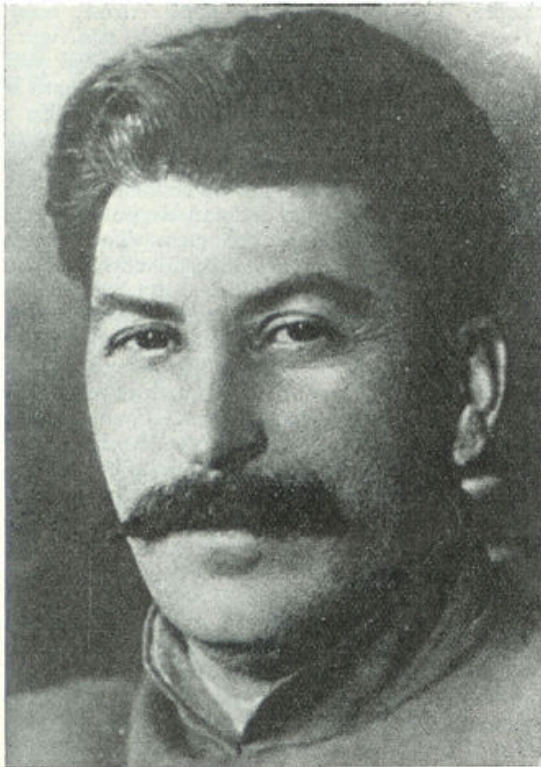
En dan: hij is ook wraakzuchtig. Uit de archieven der politie, die vrijkwamen na de revolutie, bleek hem, dat hij door een partijgenoot aan de politie verraden was en zoo in Siberië was gekomen. Toen heeft hij dien partijgenoot naar Rusland gelokt en... nu ja, de rest begrijpt men. Een officier, die hem had laten geeselen in de gevangenis — met opgeheven hoofd liep hij tusschen de rijen ranselende kozakken door, net doende of hij verdiept was in zijn lectuur — bleek naar het buitenland gevlucht te zijn, toen de revolutie uitbrak en Stalin hem liet zoeken. Om zich toch te wreken, liet de verschrikkelijke toen heel diens gezin ombrengen! Want Stalin vergeet nooit iets en neemt wraak, al was het dertig jaar later. Eens komt voor hem het uur!...

Deze man nu staat aan het hoofd van de Sovjet-regeering, en zet alles en allen naar zijn hand. Wie niet buigt, verwijdert hij. Hij wil alléén heerschen. Somber en zwijgzaam gebiedt hij daar in het Kremlin, en genoegens kent hij bijna niet. Zijn eenig echt genoegens is zijn macht, maar die is dan ook zoo goed als volkomen.

Zal het nog lang zoo zijn? Zal Stalin nog lang regeeren in naam van het proletariaat, maar in werkelijkheid in eigen naam? We weten het niet en niemand weet het, dan God alleen. Maar Hij heeft dan ook meermalen in de wereldgeschiedenis andere mannen van staal ten val doen komen. Nebukadnezar werd, toen zijn hoovaardij te groot werd in Gods oog, den dieren des velds gelijk, waarmede hij gras at. En van Lenin weten we, dat ook deze trotsche mensch,

Een blik op Moskou. — Het groote gebouw links van de rivier is het Kremlin.

Stalin, de roode tsaar.

die God verworpen had, in de laatste weken van zijn leven een beklagenswaardigen indruk maakte vanwege zijn verzwakte geestvermogens. God kiest Zijn eigen tijd voor alles wat Hij doet, hoe ongeduldig wij, menschen, ook mogen wezen. Maar wát Hij doet, is welgedaan, en dat geldt ook voor de wereldgeschiedenis...

Q. A. DE R.

JEUGD-ONTWAKEN

WIE IN DEZEN DONKEREN TIJD OOK klagen moge over gebrek aan belangstelling, zeker niet onze jeugd. Zij wordt aan alle kanten verzorgd, beschermd, geleid, soms in een mate, die u doet vragen: kan het ook teveel worden, gelet op de sterkte der beenen, welke al die weelde moeten dragen. Er zit in al dien jeugdzorg, al zullen wij „ouderen” dat niet zoo grif erkennen, een zekere bezorgdheid, misschien ook wel een weinig zelfverwijt, dat we bezig waren, de toekomst over te laten aan een nageslacht, dat in verschillende opzichten onvoldoende was gewapend. En toen is er een zóo aandoenlijk gedrang om de jeugd ontstaan, dat onze jonge menschen misschien wel eens met een glimlach hebben gedacht: welk een eer!

Enfin, de jeugd, gewoon om meer te ontvangen dan te geven, geniet met volle teugen van deze belangstelling; en eenzijdigheden en excessen daargelaten, is zij heel goed besteed. Maar nu heeft Mad. de Sévigné zoo heel mooi en zoo heel waar gezegd; „De jeugd is zóó beminnelijk, dat men haar zou aanbidden, indien de ziel en de geest even volmaakt waren als het lichaam.” En zie, daar splitst zich plotseling al

die jeugdzorg voor ons oog in twee groote strijdperken; wij bemerken, dat veel voor de jeugd gedaan wordt, dat feitelijk voortkomt uit de bedoeling: om de jeugd. Het bekende woord: heb ik de jeugd, dan heb ik de toekomst, blijkt de eigenlijke inzet en derhalve zien we de twee levensbeschouwingen, die de menschheid van den beginne af verdeeld hebben en houden, ook op dit gebied de richtlijnen aangeven.

Het behoeft onze lezers dan ook niet te verbazen, dat wij met blijdschap elke poging begroeten, welke gericht is op jeugdzorg, die uitgaat van de levensbeschouwing, dat niet de mensch, noch de menschheid, noch de wereld, maar dat Christus het Middelpunt van denken, spreken en handelen is, neen meer: dat de komst van Zijn Koninkrijk de voornaamste factor is, ook in de vorming der jeugd. — „Christ avant tout.”

Welnu, zulk een poging zien wij met vreugde in de uitgave van het boek „Jeugd-ontwaken” van C. Skovgaard-Petersen,*) dat in onze taal is overgebracht door Mejuffrouw A. L. Verschoor. In zijn voorrede tot dit boek (van een Deenschen schrijver) zegt Mr A. de Graaf, dat „er niet veel in staat, wat iemand met een goede Christelijke opvoeding niet al wist.” Als dát waar was — zou ik hier niet met bijzondere klem de aandacht op „Jeugd-ontwaken” vestigen. Neen, juist dat vele, zeer vele, dat wij niet weten, althans vergeten of verwaarloosd hebben, is in dit frissche, zeer besliste boek samengebracht, en samengeweven tot een uitnemend, glashelder en door de vele citaten boeiend pleidooi voor den ernstigen oproep: „Mijn zoon, geef *Mij* uw hart.”

Om het eens zoo zakelijk mogelijk te zeggen: laat dit boek niet ontbreken in elke bibliotheek voor jeugdverenigingen, van Evangelisaties, in uitleenbibliotheken; laat het ook niet ontbreken in de boekenkast van elk huis, waar jeugd ontwaakt, derhalve waar jongelui van veertien jaar tot en over den meerderjarigen leeftijd wonen.

En om het minder zakelijk, maar tot bereiking van het geestelijk doel te zeggen: laat *dít* middel tot jeugdzorg aangevat worden door alle ouders, die een maatschappelijke positie voor hun kinderen veel, maar niet het hoogste achten.

Dat de schrijver, die buitengewoon goed thuis is in de biografieën van groote mannen en vrouwen, een zeer beslist standpunt inneemt, blijkt niet alleen uit de titels der eerste twee hoofdstukken: „De jeugd in Gods Rijk” en „De jeugd buiten Gods Rijk,” maar ook en vooral uit zijn klare en voor geen tweeërlei uitleg vatbare beschouwing van het eenige ideaal, dat *werkelijke* jeugdzorg draagt: de keuze, de nimmer berouwende keuze van het zichzelf verliezen, om Jezus te winnen.

Eén voorbeeld, om zijn zegswijze en zijn grondslag te illustreeren (bl. 131): „De drang naar vorming kan ons brengen in het voetspoor van Jezus; maar het schuldgevoel doet ons neerknielen voor Jezus.”

Bijzonder zij gewezen op den milden toon, het jeugdbegrijpen en de warmte van meelevén, in dit boek doorlopend te waardeeren. Wij moeten ver terug, om zulk een echt, zuiver en geestelijk gezond boek voor onze jeugd, zulk een goeden en trouwen en moedgevenden gids te vinden.

V. D. M.

*) Uitgave J. N. Voorhoeve, Den Haag.